

Τὸ μὲν ἐστὶν αἰδύσαρκος, εὐδεδὸς ἐτέρου δειμῶσι πρὸς σύστασιν, ὡς ἡ Οὐσία, ἥτις τῶν πρώτων κατηγοριῶν σωίστησι.

Τῶν ὄψεων

Ἡ ὑπὸ τῆς ὕλης προέρχεται συμπάρμαρτου ἐκείνη, καὶ ἀχώριστοι κατ' αὐτὸ ἀπ' ἐκείνης τυχαίην, ὅσπερ ἐστὶν ἡ Πισότης.

Τὸ μὲν ἐστὶν ἀρχῆσι, καὶ τούτου.

Ἡ ὑπὸ τῆς εἰδύς προέρχεται, καὶ τῶν εἰδῶν κατακολουθεῖ ἀχώριστον ἐκείνου τυχαίην, ὅσπερ ἐστὶν ἡ Πισότης.

Τὸ δὲ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχει, ὅπερ ἐστὶ τὸ Συμβεβηκός, καὶ τέτυ.

Ἡ κρείως καὶ φύσει ἐστὶ πρὸς ἄλλο αἰαπερόμενον, ὅπερ τῶν κατηγοριῶν τῆς σχετικῶν ἀποπληροῖ.

Τὸ δὲ σχετικόν, καὶ τέτυ.

Θεωρημένη μὲν ὡς ἐν χρόνῳ, ἀποτελεῖ τὸ Πέρι.

Ὡς ἐν τόπῳ δὲ, τὸ Πῦ.

Κατὰ τὴν ἐν τόπῳ θέσιν, τὸ Κεῖθρα.

Οὐσία, ἄνδρες Ποσόν, δύο Ποιόν, λάκοι

Πρόστε, ἀδελφοὶ Ποῦ, ἐν αἰδύσει Ποτέ, πέρυσι

Ποιεῖν, ἔτυπτον Πάσχειν, καὶ ἐτύπτοντο Κεῖθρα, ἰσάμοροι

Ἐχειν, ἑσπλοι.

Ἡ μὴ κρείως, ὅπερ διατρέχεται καὶ αἰαπληροῖ τὰ λοιπὰ ἐξ ἧς κατηγοριῶν.

Ὡς κρείως δὲ, τὸ Πειῖν.

Ὡς κινεμένη, τὸ Πάχειν.

Καθὸ δὲ τις ἰτέρα πρὸς ἑτέρω ἐσίαν, θέσιν ἔχει, τὸ Ἐχειν ἀποτελεῖται.

Περὶ Οὐσίας.

» Οὐσία ἐστὶν ἢ κυριώτατά τε καὶ πρώτως καὶ μάλιστα λεγομένη,
 » ἢ μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, μήτε ἐν ὑποκειμένῳ
 » τινὶ ἐστὶν, οἷον ὁ τις ἄνθρωπος, καὶ ὁ τις ἵππος.

Οὐχ ἀπλῶς ὁ Φιλόσοφος τῆς διδασκαλίας τῆς κατηγοριῶν ἀπὸ τῆς Οὐσίας ἀρχεται, ἀλλὰ τὸ αἴτιον τῆς τάξεως προφανές. ἢ γὰρ Οὐσία ὡς ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τοῦ Ζ τῆς Μεταφυσικῶν λέγεται, ἐστὶ πρώτη τῆς ἄλλων πάντων, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ φύσει, καὶ χρόνῳ. τὰ γὰρ παρὰ τὴν Οὐσίαν ὄντα, ἐπὶ τῆς Οὐσίας ὑφίστηκε, καὶ ἀπὸ τῆς Οὐσίας τὸ εἶναι ἔχει. ἢ δὲ Οὐσία ἐστὶν οἷον τις βᾶσις καὶ κρηπίς τῆς συμβεβηκότων ἀπάντων, καὶ μάλιστα ἢ πρώτη, ἣτις πᾶσιν ὑπόκειται τοῖς τε καθ' ὑποκειμένα λεγομένοις, καὶ ἐν (1) ὑποκειμένῳ οὐσί.

Τέτταρα δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῷ παρόντος κεφαλαίου ὁ Φιλόσοφος. Πρῶτον (2) διαίρει, εἶτα ὑπογράφει, ἐρμηνεύει, καὶ ἅπερ ἔχει ιδιώματα παράγει. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ὑποτίθει τὴν Οὐσίαν διττὴν εἶναι, τὴν πρώτην, οἷον τὴν ἄτομον, καὶ τὴν δεύτεραν, ἣτις ἐστὶν ἢ καθόλου, περιέχουσα ἅμα τὰ τε γένη καὶ τὰ εἶδη τῆς πρώτης. ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου ὑπογράφει τὴν πρώτην Οὐσίαν ὁ Φιλόσοφος λέγων ὡς. Οὐσία ἐστὶν ἢ κυριώτατά τε, καὶ πρώτως, καὶ μάλιστα λεγομένη, ἢ μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, μήτε ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ἐστὶν, οἷον ὁ τις ἄνθρωπος, καὶ ὁ τις ἵππος. τὰς δὲ δευτέρας Οὐσίας ὑπογράφει λέγων. δευτέραι δὲ Οὐσῖαι εἰσὶ τὰ εἶδη, ἐν οἷς εἶδεν αἱ πρώται Οὐσῖαι εἰσὶ, καὶ τὰ τῆς εἰδῶν τύπων γένη, ὡς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ Σωκράτης, καὶ Πλάτων ἐστὶ, καὶ τὸ ζῶον ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ μέρει τέτταρα ποιεῖ ὁ Φιλόσοφος. Πρῶτον παραβάλλει τὰ συμβεβηκότα καὶ τὰς δευτέρας Οὐσίας ταῖς πρώταις. ὅθεν συλλάγει τὴν ὑπεροχὴν τῆς πρώτης Οὐσίας. Δεύτερον παραβάλλει πρὸς ἀλλή-

Τ
 λας

(1) Εἰς τὰ Συμβεβηκότα. (2) Εἰ καὶ δευτὸν ὁ Φιλόσοφος ὑπογράφει τὴν πρώτην Οὐσίαν, ἀλλ' οὐδ' ἐν ἧττον, ἐνοεῖται πρῶτον ἢ διαίρεσις τῆς πρώτης καὶ δευτέρας. πρῶτον γὰρ φησὶ τὰ ὁμώνυμα διακεῖσθαι, εἶτα ἐρεῖα. ἐπιπέδον δὲ ἅμα τῆς ὑπογραφῆς τῆς Οὐσίας ἢ ἢ διαίρεσις διδύλωται, καὶ ἀνεκέρει. ἀλλ' οὐδ' οἰκειότερον δευτεῖ φαίνεται, ὅτι ὁ Φιλόσοφος ὑποτίθει τὴν διαίρεσιν τῆς Οὐσίας ἐν τοῖς πρῶτῳ τῆς κατηγοριῶν, εἶσα διέλε τὴν Οὐσίαν εἰς μερικὴν καὶ καθόλου, εἰσαῖον. τῆς οἷων τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται (οἷον ὁ ἄνθρωπος,) ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐδενὶ ἐστὶ. τὰ δὲ οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν, οὔτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται. οἷον ὁ τις ἄνθρωπος, ὁ τις ἵππος. ὅθεν ἐκείσε διαίρει, ἐπιπέδον ὑπογράφει.

λας τὰς δούτερας Οὐσίας κατὰ βάθος. Καὶ συναΐγει τὰ εἶδη (1) μᾶλλον εἶναι οὐσίας, ἢ τὰ γένη. Τρίτον παραβάλλει τὰς τε πρώτας καὶ δούτερας Οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, ἐκ ἑτι κατὰ βάθος, ἀλλὰ κατὰ πλάτος, ὅθεν δείκνυσιν ἑτέραν τῆς ἑτέρας μὴ μᾶλλον εἶναι Οὐσίαν. Τελευταῖον τὰ γένη, καὶ τὰ εἶδη τῶν οὐσιῶν παραβάλλων τοῖς γένεσι καὶ εἶδεσι τῶν συμβεβηκότων, ἀντιδιασέλλει ταῦτα ἀλλήλων. ἐπὶ δὲ τοῦ τετάρτου μέρους ἔτι προχειρίζεται τῆς Οὐσίας παρεπόμενα. ὧν τὰ μὲν κοινότερα τυγχάνει ὄντα, τὰ δὲ μᾶλλον ἴδια ταῖς δούτεραις Οὐσίαις, ἢ ταῖς πρώταις. τὰ δὲ ταῖς πρώταις Οὐσίαις ἰδιαίτατα, ἢ ταῖς δούτεραις.

Πρῶτον μέρος τοῦ κεφαλαίου ὅπερ περιέχει τὰς
διαίρεσεις τῆς Οὐσίας.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ κεφαλαίου ζητεῖται πρῶτον τίς αὖ εἴη ἡ διαίρεσις αὐτῆς τῆς οὐσίας εἰς τὴν πρώτην τε καὶ δούτεραν. εἰς ἀκραιτέραν μόντοι κατάληψιν τοῦ ζητουμένου, ληπτέον αὖ εἶη πρῶτον τὰ διαφορα σημαίνοντα τῆς Οὐσίας. ἔστι γὰρ αὐτῆ τῶν πολλαχῶς λεγομένων καὶ οὐ μόνον παρὰ Ῥήτορσι διαφορῶς τὸ τῆς Οὐσίας ὄνομα ἐκλαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ παρὰ Φιλοσόφοις. καὶ γὰρ ποτὲ μὲν ἀπλῶς ὑπαρξιν σημαίνει, εἴτε οὐσιώδη, τουτέστι τῶν ἀυθύποσάτων, καὶ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων, εἴτε κατὰ συμβεβηκός, τῶν ἐν ὑποκειμένῳ δηλαδὴ συμβεβηκότων. Οὐσίας γὰρ καὶ τὰ Συμβεβηκότα καταχρηστικῶς διὰ τὸ ὑφεσάει λέγομεν, ὡς τοῖς ὀρισμοῖς Ὀμωνύμων, καὶ Συωνύμων φαίνεται ἔχειληφώς ὁ Φιλόσοφος. Ποτὲ δὲ τὸ ἀυθύπαρκτον μόνον καὶ καθ' αὐτὸ ὄν, ἢ περ ἀντιδιασέλλεται τῶν ἐν ὑποκειμένῳ, ὑπερ ἐν μὲν τοῖς Μεταφυσικοῖς εἰς τρία τῶν Φιλοσόφω διανενέμηται, ὑλῆ, εἶδος, καὶ τὸ σωμαφότερον. ἐπὶ δὲ τῶ παρόντος τριχῶς ἐννοεῖται, ἢ ὡς εἰ τῶ γενικωτάτων του ὄντος γενῶν, ὑφ' ἑαυτῆν.

(1) Ὡς πλησίον μᾶλλον. ὑπαρχετα τοῖς ἀτόμοις, ἢ τὰ γένη.

τὴν γένη ἔειδη μέχρι τῆς ἀτόμων, καὶ συνθέτων οὐσιῶν ἐξηρημνία ἔχουσα, ἣτις ἀντιδιασέλλεται τῆς ὑφ' αὐτῆς ταττομένων. Ἡ τὴν ὅλῃν σειράν ἀπὸ τῆς γενικωτάτων μέχρι τῆς ἀτομῶν δηλοῖ. Ἡ τὸ τελευταῖον ἐνοεῖται, καθὸ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑπόκειται, οἷα ἐστὶ μάλισα ἢ μερικῆ, καὶ ἀτομος Οὐσία, ἣτις καὶ πρώτῃ ἐνταῦθα οὐκ ἀπεικότως εἴληχε τάξιν, οὐ μόνον ὅτι πρώτον ἐν τοῖς οὐσι καὶ κυριώτατον ὄν ἐστίν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ περὶ αὐτῆς, ἢ ἐν αὐτῇ τὴν ὑπαρξίν ἔχηκε, ὡς καὶ αὐτὸς προῖων εἶπεν ὁ Φιλόσοφος. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ἦτοι καὶ ὑποκειμένων ἐξ ἀτόμων Οὐσιῶν λέγεται, ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστὶ, βάσεως οἷον λόγον, καὶ κριτίδος πρὸς αὐτὰ ἐχηκῆσαι, ὡν καὶ ἀναρεθεισῶν, ἀδυνάτον τῆς ἄλλων εἶναι.

Εἰσὶ μάλιστα οἱ ἐκλαμβάνοντες τὴν οὐσίαν κατὰ τὸ τρίτον σημαζόμενον. τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος αὐτῆς διαίρεσιν, ὡς ὅλον εἶναι εἰς μέρη ὑπέλαβον. ὡσαυτὶ εἶπεν ὁ Φιλόσοφος, τῆς ταττομένων ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς Οὐσίας ἐπ' ἀθείας, τὰ μὲν εἶναι πρώτας Οὐσίας, τὰ δὲ δευτέρας. Ἀμμώνιος δὲ μετὰ τινῶν ἄλλων μὴ διαίρεσιν εἶναι βούλεται τὴν παραδομένην ἐνταῦθα τῷ Φιλοσόφῳ διαίρεσιν, ἀλλ' ἀπορίθμησιν μόνον τῆς ταττομένων ἐπ' ἀθείας ἐπὶ τῆς προκειμένης κατηγορίας. ὡς εἴτις φαῖν τῆς τοῦ λόγου μερῶν, τὰ μὲν εἶναι σοιχεῖα, τὰ δὲ συλλαβὰς, καὶ παρὰ ταῦτα λέξεις. βέλτιον δὲ φαῖναι τὴν Οὐσίαν ἐνταῦθα θεωρεῖσθαι καθὸ τοῖς τε καὶ ὑποκειμένου λεγομένοις ὑπόκειται, καὶ ἐν ὑποκειμένῳ οὐσι. τοῦτο δὲ ἐπ' αἰσῶν προσήκει ταῖς Οὐσίαις, ἀλλὰ κυριώτατα μὲν τῇ πρώτῃ, δευτέρῳ δὲ λόγῳ, καὶ διὰ τὴν πρώτῃ, προσήκει ἔτι ταῖς δευτέραις. ὅθεν ἢ πρώτη Οὐσία, προτέρα ἐστὶν Οὐσία τῆς ἄλλων κατὰ τὸν τῶν λόγον, ὃν ἕξοπον ἢ Οὐσία οὐ συνωνύμως λαμβάνεται, ἐπὶ τῆς παραδεδομένης διαίρεσεως, ἀλλ' ὁμωνύμως, ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς ἢ πρὸς ἐν, ὡσαυτὶ καὶ τὸ ὄν ἐλέγετο διανεμεῖσθαι εἰς τὰ δέκα γένη. ἐστὶ δὲ ἀποφανῆς ἢ τῆς λεγομένων ἀλήθεια ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως τῆς Φιλοσόφου. ἢ γὰρ ἀτομος Οὐσία λέγεται, ὅτι ἐστὶν ἢ κυριώτατα καὶ πρώτως καὶ μάλισα λεγομένη, οὐχ ἔτι δὲ αἱ δευτέραι Οὐσίαι.

Προῖων δὲ διδάσκει τὰς Οὐσίας λέγεσθαι, ἀπὸ τῆς ὑφίστασθαι τοῖς ἄλλοις. καὶ τὰς μὲν πρώτας Οὐσίας μάλισα εἶναι Οὐσίας, ὅτι πᾶσιν ὑφίστανται τοῖς ἄλλοις. ὅθεν καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη τῆς πρώτων Οὐσιῶν, δευτέραι ἢ κούσων Οὐσίαι, ὅτι δευτέρῳ λόγῳ ὑφίστανται τοῖς ἄλλοις, καὶ διὰ τὴν πρώτῃ.

Πότερον ὑπὸ τῷ κατηγορίᾳ τῆς Οὐσίας περιέχονται καὶ αἱ
αὔλοι Οὐσίαι, ἢ μή;

Τῆς προπεθείσης ζητήσεως διττῶν ἐνδέχεται γενέσθαι τῷ ἐννοίᾳ,
ἀπλῶς δηλαδή, ἢ κατὰ τι. κατὰ τι μὲν ληφθεῖν, εἴπερ ἡ ζήτη-
σις γίνηται περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος διδασκαλίας τοῦ Φιλοσόφου, εἴ-
γε δηλαδή ὁ Φιλόσοφος ἐνταῦθα περὶ ἀμφοτέρων ποιῆται τὸν λόγον, τῆς
ὕλικῆς δηλαδή καὶ αὔλου Οὐσίας. ἀπλῶς δὲ γένοιτ' αὖ ἡ θεωρία, εἴγε
ζητήσαιμεν, εἰ ὅλως ἐνδέχεται τὰς αὔλους Οὐσίας κατὰ τὸν τρόπον κατηγο-
ρίας τετάχθαι. ὡς εἶναι τὰς μὲν αὐτῆς γένῃ, τὰς δὲ εἶδη.

Κατὰ μὲν οὖν τῷ πρώτῳ ἐννοίᾳ, ἀναμφισβήτητόν ἐστιν ἐπὶ τοῦ πα-
ρόντος μὴ γίνεσθαι τὴν διάσκεψιν τῷ Φιλοσόφῳ περὶ τῆς αὔλων Οὐσιῶν,
οὔτε μὲν τετάχθαι ἐν τῇ προκειμένῃ κατηγορίᾳ. ἀναντίρρητον γὰρ, ὅτι
θεωρεῖται τῷ Φιλοσόφῳ ἐνταῦθα ἡ Οὐσία τῷ λόγῳ τοῦ ὑποκείσθαι, ἢ περ
δηλαδή ὑπόκειται τοῖς Συμβεβηκόσιν. αὐταὶ γὰρ αἱ αὔλοι Οὐσίαι οὐ-
δεν ὑπόκειται Συμβεβηκότι κατὰ τὸν Φιλόσοφον, ἐκ ἄρα περιέχονται
ἐν τῇ προκειμένῃ τῆς Οὐσίας θεωρίᾳ.

Δεύτερον Οὐσία ἐνταῦθα λέγεται κυριώτατα καὶ πρώτως, καὶ μάλιστα ἢ
ἄτομος καὶ ὕλικῃ, ὡς ὁ τις ἄνθρωπος, καὶ ὁ τις ἵππος. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς
αὔλων Οὐσιῶν ἐξτείνεται ἡ διάσκεψις, οὐκ αὖ ἐλέγετο ἡ ὕλικῃ Οὐσία
κυριώτατα καὶ πρώτως, καὶ μάλιστα Οὐσία. κυριώταται γὰρ καὶ πρώ-
τισται Οὐσίαι εἰσὶν αἱ χωρισταί, οἷά εἰσι τὰ αὔλα εἶδη, ὡς ὁ Φιλό-
σοφος ἐν πρώτῳ κεφαλαίῳ τοῦ ἐλλάττονος Α, διδάσκει ἐν τοῖς Μεταφυ-
σικοῖς. ἡ παρούσα ἄρα διάσκεψις, οὐκ ἐκτείνεται ἐπὶ τὰς αὔλους
Οὐσίας.

Τεῖτον, ἃ προχειρίζεται ὁ Φιλόσοφος ἐνταῦθα παρεπόμῃ τῆς Οὐ-
σίας, ὡς πάσαις προσήκοντα ταῖς περὶ ὧν ὁ λόγος Οὐσίαις, ἀλ-
λότρια εἰσὶ τῆς αὔλων Οὐσιῶν, οὐκ ἄρα θεωροῦνται ἐνταῦθα αἱ αὔ-
λοι Οὐσίαι.

Κατὰ τῷ δευτέρῳ ἐννοίᾳ.

Απλῶς δὲ θεωρουμένων τῆς αὔλων Οὐσιῶν πότερον ἐνδέχεται ταύ-
τας ἐπὶ κατηγορίας τετάχθαι; ὡς εἶναι τὰς μὲν αὐτῆς γένῃ,
τὰς

πῶς δὲ εἶδη, ἀμφισβητήσιμόν ἔστι. τῶν δὲ νεωτέρων οἱ πολλοί, ἢ μά-
 λιστα τῶν ἐπιγραφομένων θεολόγων, διῃχυρίζονται ἐπὶ τῶν χωριστῶν
 εἰδῶν, πλὴν τοῦ πρώτου, γένητε εἶναι καὶ εἶδη, καὶ προχειρίζονται εἰς
 βεβαίωσιν πολλὰ τῶν λεγομένων παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καὶ αὐτὰ δὲ
 τὸν Ἀριστοτέλη μάρτυρα τῆς σφῶν αὐτῶν εἰτάγουσι δόξης ἐν τοῖς Με-
 ταφυσικοῖς, ἐνθα πολλάκις τὴν Οὐσίαν διαίρει εἰς ὑλικὴν καὶ αὐλὴν,
 καὶ λόγῳ κέχρηται εἰς δεῖξιν τοῦ αὐτοῦ. φασὶ γὰρ τὸ χωριστὸν εἶδος,
 φέρει εἰπεῖν τὸ κινητικὸν τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, καὶ τὸ κινητικὸν τῆς σελη-
 νιακῆς σφαίρας, καθ' αὐτὸ κινουῦσιν ἐν τῷ εἶναι ἀμφοτέρω νοερὰ εἶ-
 δη, καὶ διαφέρειον ἅμα καθ' αὐτὸ, καθότι καὶ αἱ κινούμεναι σφαῖραι
 ὑπ' αὐτῶν διεισώχασαν, ἀλλ' ἐν οἷς αὐτῶν ἡ κοινωνία οὐσιώδης, καὶ δια-
 φορὰ οὐσιώδης, ἔστι καὶ γένος καὶ εἶδος. ἐν οἷς δ' αὐτῶν ἡ γένος καὶ εἶδος,
 ταῦτα ἐπὶ κατηγορίας ταχθῆναι οὐδὲν κωλύει, τὰ νοερὰ ἄρα εἶδη τε-
 τάχθαι ἐπὶ κατηγορίας ἕδρ' κωλύει.

Ἀντικειμένη (1) δόξα.

Κατὰ μὲν οὖν τὴν Ἀριστοτελικὴν διδασκαλίαν, οὐ δοκεῖ λόγου
 ἐχόμενον, τὰ νοερὰ εἶδη ἐπὶ Κατηγορίας τάττεσθαι, οὐδὲ γέ-
 νη καὶ εἶδη ἐνεῖναι τούτοις. ὅτι καὶ συνθέσεως παντοίας ἀπήλλακται,
 καὶ οὐδεμίᾳ ὑπόκειται μεταβολῇ, διὰ τὸ μὴ θεωρεῖσθαι αὐτοῖς τὸ δυ-
 νάμει ὡς παντοίας ὕλης κεχωρισμένα. τὰ δὲ ταυτόμηνά ἐπ' εὐθείας
 ἐν ταῖς κατηγορίαις ἔχει τινὰ συνθέσιν, τὴν ἐκ γένους γουῦ καὶ
 διαφορᾶς. παρὰ δὲ τῷ Φιλοσόφῳ τὰ νοερὰ εἶδη ἀπλόστα λέγε-
 ται ἐν τοῖς Μεταφυσικοῖς, καὶ μάλιστα ἐν ἐσχάτῳ κεφαλαίῳ τοῦ Ζ
 καὶ ἐν κεφαλαίῳ δυοκαιδέκατῳ. κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἄρα τὰ νοε-
 ρὰ εἶδη οὐ τακτέα ἐν κατηγορίᾳ. ἔπειτα τὸ γένος αἰεὶ ἐν δυνάμει
 θεωρεῖται, ἀλλ' ἐν τοῖς αἰδίοις, οἷά εἰσι τὰ νοερὰ εἶδη, οὐδαμῶς
 θεωρεῖται τὸ δυνάμει, ὡς ἐν τῷ Θ τῶν μεταφυσικῶν, κεφαλαίῳ ὀγ-
 δῶ διδάσκει ὁ Φιλόσοφος. οὐδὲν ἄρα ἐστὶν αὐτοῖς γένος, καὶ ἀκολου-
 θῶς οὐδὲ κατηγορία.

(1) Ἀντικειμένη δόξα τῶν νεωτέρων δηλαδή.

Ἐπίλυσις τῆς ἐπιχειρημάτων τῆς προλειφθείσης δόξης.

Ἡ Νίκα δὲ φασὶ διαρῆσθαι τῷ Φιλοσόφῳ τὴν Οὐσίαν εἰς ὑλικὴν καὶ αὐλὴν, ρητέον εἶναι τὴν διαίρεσιν ὁμωνύμου φωνῆς, ὅποια ἐστὶν ἢ τοῦ ὄντος εἰς Οὐσίαν ἢ Συμβεβηκός. εἰ γὰρ τοῖς αἰδίοις καὶ φθαρτοῖς οὐκ ἀποδίδωσιν εὖ, καὶ τὸ αὐτὸ γένος ὁ Φιλόσοφος, ὡς ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς Μεταφυσικῶν, κεφαλαίῳ ἐσχάτῳ λέγων, τὸ φθαρτὸν τῆ ἀφθάρτου γένει διαφέρει, πολὺ μᾶλλον οὐ τὸ αὐτὸ γένος τοῖς ὑλικοῖς καὶ αὐλοῖς ἀποδίδωσι. τὴν αὐτὴν ἔσπερον ἔστι πρὸς τὸν ἐκτεθέντα λόγον ἀπαντητέον, ὅτι τὸ νοεῖν εἶδος δι' οὗ ἡ σελωιακὴ σφαῖρα κινεῖται, ἔστι τὸ κινουμὲν τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν, οὐ σωνύμως εἰσὶ νοεῖν Εἶδη, ὡς εἶναι ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος, οὔτε διαφορᾷς ἀντικειμέναις κέρονται, ὡς τὰ ὑλικά (1) εἶδη. ἀλλὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσὶν ὁλλήλων ἕτερα, ὡς τὰ γενικώτατα γένη. διὸ οὐδεὶς ὑπόκειται κοινῷ γένει.

Δεύτερον μέρος τοῦ κεφαλαίου.

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους ἐκεῖνο ἐστὶν ἄξιον ἀποσημειώσεως, ὅτι ἡ Οὐσία ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος λαμβάνεται ὁμωνύμως λεγομένη, οὐκ ἐπιδέχεται ὀρισμὸν κυρίως ἐκ γένους καὶ συσατικῶν διαφορῶν, ὅθεν ὑπογράφεται ὁ ἔσπερον καὶ ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς πρώτης τοῦ ὄντος διαρέσεως. καὶ τὰς δευτέρας δὲ Οὐσίας ὁμοίως ἢ ὑπογράψαι ὁ ἔσπερον καὶ ἀνωτέρω, ὅτι εἰσὶ δηλαδὴ αἱ καθ' ὑποκειμένου λεγόμεναι, καὶ ἐν ὑποκειμένῳ μὴ οὔσαι. σαφειέρας μάλιστα διδασκαλίας χάριν, καὶ εἰς τελειότεραν διάγνωσιν, τῆς κατὰ τὴν πρώτῃ Οὐσίᾳ ὑπεροχῆς, ὁ Φιλόσοφος ταύτας ἐπὶ τῆς πρώτης Οὐσίας ἀνυπόθετον εἰπών.

Δεύτεραι δὲ Οὐσίαι εἰσὶ τὰ εἶδη, ἐν οἷς εἶδεν αἱ πρώται λεγόμεναι ἐσὶ αὐτῶν ὑπάρχουσαι, καὶ τὰ τῶν εἰδῶν ἑαυτῶν γένη. ἔτι δὲ ὁμοίως ἐξάνωστε τὰς δευτέρας Οὐσίας διὰ τῶν γενῶν, καὶ εἰδῶν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο αἱ δευτέραι Οὐσίαι εἰσὶν, ἢ αἱ γενικά, ἢ εἰδικαὶ φύσεις, ἐπὶ τῆς πρώτης Οὐσίας ὑπάρχουσαι. καὶ ἅμα ἐδήλωσε μηδεὶ ἄλλο τίθεσθαι ἐπ' αὐταῖς ἐν τῇ σειρά τῶν κατηγοριῶν, ἢ τὰ γένη καὶ εἶδη ἐκάστης κατηγορίας.

Εἰς τελειότεραν δὲ κατάληψιν τῆς ἀποδοθείσης ὑπογραφῆς προσκείμεναι καὶ τινὰ ἐπιχειρήματα ἀποράδην φερόμενα παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς.

(1) Ὡς λογικῆ καὶ ἀλογῆ.

καὶ πρῶτον ἄπορεῖται· διατὶ μὴ εἶπεν ἀπλῶς δώτερας Οὐσίαι λέγονται τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, ἀλλ' ἐν οἷς εἶδεν αἱ πρῶται οὐσίαι ὑπάρχουσιν εἴρηκον;

Λύσεις.

Πρὸς ὃ ρητέον, ὅτι εἰ ἀπλῶς τὰ γένη, καὶ τὰ εἶδη δώτερας ἔλεγον, ἐπειδὴ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις εἰσὶ γένη, καὶ εἶδη, οἷον ἐν τῷ ποσῶ, γένος μὲν τὸ ποσόν, εἶδος δὲ τὸ σιωπηλόν, καὶ τὸ διακρισμένον, ὑπειλήφαμεν ἂν δώτερας οὐσίας, καὶ ἐν τοῖς συμβεβηκόσιν εἶναι· διὰ τοῦτο οὐ τὰ τυχόντα γένη καὶ εἶδη εἴρηκον, ἀλλ' ἐν οἷς αἱ πρῶται οὐσίαι ὑπάρχουσιν.

Ἀπορία, Δώτερα.

Προσέτι περὶ τῶν ἄποδοθεῖσαν ὑπογραφῶν τῆς πρώτης οὐσίας διαφόρων οἱ ὑπομνηματισαὶ ἄπορεσι· πρῶτον ὅτι δι' ἀποφάσεως ἄποδοθεῖς ὁ ὀρισμὸς, ἐκ ὑγιῶς ἄποδίδεται, τοῦτος ἐστὶν ὁ ἄποδοθεὶς τῷ Φιλοσόφῳ περὶ τῆς πρώτης οὐσίας, ἄρα ἐκ ὑγιῶς ἄποδίδεται· ἢ ἐλάττων πρόδηλος, ἐδὲ ἢ μείζων ἀμφισβητήσιμος· σκοπὸς γὰρ ἐστὶ τῶ ὀρισμῷ ἢ δήλωσις τῆς Οὐσίας τοῦ ὀρισμοῦ· διὰ δὲ τῆς ἀρνήσεως οὐδὲν δηλοῦσθαι πέφυκον ὅτι ἐστὶ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἀπάντησις.

Πρὸς ὃ ρητέον, ὅτι ἀνάγκη ἐστὶν εὐρίστε καὶ διὰ τῆς ἀρνήσεων ἄποδίδονται τοὺς λόγους, ὡς ὁ Φιλόσοφος διδάσκει ἐν τῷ ἔκτῳ τῆς Τοπικῶν, κεφαλαίῳ τετάρτῳ περὶ τῆς Στερήσεων· πεφύκασιν γὰρ αἱ στερήσεις, διὰ τῆς κατὰ τὰς ἕξεις ἀρνήσεων δηλοῦσθαι· καὶ προσέτι ἐφ' ὧν αἱ ἀποφάσεις τῶν κατὰφασιν σωλῆγουσι τοῦ ἀντικειμένου· καθ' αὐτὸ ὑφιστάτος, καὶ καθ' ἕκαστα ὄντος, ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἢ ἀποφάσεις τοῦ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι, εἰσάγει τῶν κατὰφασιν καὶ θείσιν τῆς ἀτομότητος, καὶ ἢ ἀρνήσεις τοῦ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι, εἰσάγει τὸ καθ' αὐτὸ ὄν, ὅπερ ἐκ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ· ὅθεν ἢ ἄποδοθεῖσα ὑπογραφή ταυτὸν δυνάται, ὡσεὶ ἔλεγον, Ἡ Οὐσία ἢ πρώτη, ἢ μάλιστα καὶ κυριώτατα Οὐσία, ἐστὶν

ἔσιν ὃν καθ' αὐτὸ καὶ ἄτομον. Προσέτι οἱ δὲ ὑποφάσεως ὀρισμοὶ μᾶλλον
 σημειώουσι τὰ ὑποκείμενα, ὑποφάσκοντες τὰ μὴ ὄντα, ὡς ὅτε τὸ θεῖον
 σημαῖναι βουλόμην, οὐ καταφάσκοντί τι περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς ὑποφά-
 σεως ἐρχόμεθα, οὕτω καὶ τῆς ἕλης τὸν ὀρισμὸν, οἱ φιλόσοφοι δὲ ὑποφά-
 σεως ὑποδιδόναι εἰώθασιν. διὸ καὶ φασὶ τὴν ἕλην ἀνομοίως ὁμοιοῦσθαι
 τῷ θεῷ. ὁμοιοῦσθαι μὲν ὅτι δὲ ὑποφάσεως ἐκάτερον σημαίνεται. ἀνομοί-
 ως δὲ, ὅτι ὁ μὲν κρείττων ἔστιν, ἢ πάντα τὰ ὄντα, ἢ δὲ χείρων, ἢ πάν-
 τα τὰ ὄντα.

Ἀπορία Τρίτη.

Από τῆς εἰρημνῆς διδασκαλίας, ἔπεται τὴν ὑπογραφήν τῆς πρώτης
 οὐσίας ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ ὀρισμοῦ, ὅπερ ἔστιν ἄτομον. δεικνύται
 τὸ ἐπέμνηρον. ἢ γὰρ ὑποδοθεῖσα ὑπογραφή κατὰ τὴν εἰρημνῆν διδασκα-
 λίαν, προσήκουσα φαίνεται, καὶ τῇ πρώτῃ πάντων ἀρχῇ τῷ θεῷ. οὔτε
 γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ τὸ θεῖον, οὐσία γάρ. οὔτε καθ' ὑποκειμένου λέ-
 γεται. καὶ τοιγέ πῦτο, οὔτε πρώτη οὐσία ἔστιν, ἔτε δὲ δέτερα. πρώτη μὲν
 οὐσία οὐκ ἔστιν, οὐ γὰρ ὑφίσταται συμβεβηκῆτι τινὶ, ἀλλ' οὐδὲ δέτε-
 ρα. οὔτε γὰρ γένος ἔστιν, οὔτε εἶδος.

Λύσις.

Ρητέον, ὅτι τὰς λύσεις ὑπὸ τοῦ συγγραφέως παραλαμβάνειν ὀφείλο-
 μεν ἐφ' ἑκάστου τῆς ὑποφάσεως. ὅθεν ἐπὶ τοῦ παρόντος σκοπῆς
 τῷ φιλοσόφῳ περὶ τῆς ἐνύλων οὐσιῶν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται διδασκαλίαν
 ἡμῖν παραδουῖναι. δεδήλωκε δὲ τοῦτο ὁ φιλόσοφος τοῖς παραδείγμασιν
 οἷς ἐχρήσατο, καὶ τοῖς παρεπομνῆσι οὐχ ἦτον. ἰσχυρὰ γὰρ πρώτῃ οὐ-
 σίαν φασὶ, ἐννοοῦμεν τὴν ἄτομον καὶ ἐνύλον οὐσίαν, τὸ δὲ θεῖον οὐ τοι-
 αῦτη οὐσία ἐστὶ, δηλαδὴ ἐνύλος.

Ἀπορία, Τετάρτη.

Προσέτι ὑποφάσεται περὶ τοῦ προσώπου, ὑποφάσεως, ἀτόμου, καὶ τῆς
 τοιούτων. πάντα γὰρ πρώτῃ οὐσίᾳ ἔντα, καὶ τοι μὴ ἐν ὑποκει-
 μένῳ τυγχάνοντα, καθ' ὑποκειμένου μόντοι λέγεται. καὶ ὅτι μὲν οὐσίᾳ
 εἰσὶ, δηλὸν ἐκ τῆς ὑποδομῆς αὐτοῖς ὀρισμῶν. ἀφορίζονται γὰρ τὸ
 πρό-

πρόσωπον λέγοντες, ὅτι εἰσὶν Οὐσία ἄτομος λογικῆς φύσεως. ὁμοίως κὶ
 τὴν ὑπόστασιν φασὶν εἶναι Οὐσίαν ἄτομον τε, κὶ σιώθεται, φύσεως καθ'
 ἑαυτὴν ὑφιστάσεως. ἐπεὶ τοιγαροῦν ἀμφοτέρω ἄτομον Οὐσίαν δηλοῦσι,
 πρῶται Οὐσῖαι εἰσὶν. οὐδὲν δὲ ἥττον κὶ καθ' ὑποκειμένου λέγεται τὰ
 αὐτά. κατηγορεῖται γὰρ τὸ πρόσωπον κατὰ τοῦδε, κακείνου τῆς ἐπὶ μέ-
 ρους προσώπων. κὶ ἡ ὑπόστασις ὁμοίως, κατὰ τῆς καθ' ἕκαστα ὑποστάσεων
 καθ' αὐτό. οὐκ ἄρα ὑγιῶς εἴρηται τὴν πρῶτῃ Οὐσίαν μὴ εἶναι ὑποκειμέ-
 νω εἶναι, μήτε καθ' ὑποκειμένου λέγεσθαι.

Ἀπαύσεις.

Απαντήσεν πρὸς ταῦτα, ὅτι τὸ πρόσωπον κὶ ἡ ὑπόστασις τῆς καθό-
 λου εἰσὶ φωνῶν, σημαντικαὶ τοῦ ἔργου τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀτόμων,
 κὶ λογικῶν φύσεων, ἢ τῆς καθ' αὐτὰς ὑφιστάμενων. καὶ τοὶ ἡ ὑπόστασις
 ἐπίοτε, κὶ τὴν ἀπλῶς ὑπαρξίν σημαίνει, εἴτε αὐθυπάρκτου τινός, εἴτε
 ἐν ἑτέρῳ ὑφιστάμενου. ὅθεν ἂν καθόλου, κατηγοροῦνται τῆς καθ'
 ἕκαστα λογικῶν φύσεων, κὶ τῆς καθ' ἑαυτὰ ὑφιστάμενων, οἷαι εἰσὶν αἱ ἄτο-
 μοι κὶ σιώθεται Οὐσῖαι. ὅθεν οὐδὲν κωλύει τὴν ὑπογραφήν τῆς πρώ-
 τῆς κὶ ἀτόμῃ Οὐσίᾳ κατὰ πλείονων λέγεσθαι τῆς καθ' ἕκαστα προσώπων,
 κὶ ἀτόμων Οὐσιῶν. τὸ γὰρ εἶναι ἄτομον Οὐσίαν ἢ πρῶτῃ, πᾶσιν ὁμοί-
 ως ἐφαρμόττει, προσώποις τε, κὶ καθ' αὐτὸ ὑφιστάμεναι Οὐσίαις. καί
 τοὶ τὸ μὲν πρόσωπον κατὰ μόνων λέγεται (ὡς εἴρηται) τῆς λογικῶν ἀ-
 τόμων Οὐσιῶν. ἡ δὲ καθ' αὐτὸ ὑπόστασις, ἐπὶ πάντων ἐκτείνεται τῆς
 καθ' αὐτὸ ὑφιστάμενων, οἷαι εἰσὶν αἱ σιώθεται κὶ καθ' ἕκαστα πᾶσαι Οὐ-
 σῖαι τῆς λογικῶν φύσεων, ἢ ἀλόγων, ἐμφύχων τε ἅμα κὶ ἀψύχων. τὸ
 δὲ ἄτομον ὅτι πλατύτερον ἢ ταῦτα λέγεται, δῆλον. δηλοῖ γὰρ πάντα ἀ-
 πλῶς τὰ καθ' ἕκαστα, Οὐσίαις τε, κὶ Συμβεβηκότα.

Ἀπορία Πέμπτη.

Τὰ μέρη τῆς πρώτης Οὐσίας, οἷον ἡδὲ ἡ ὕλη, κὶ τὸ δὲ τὸ εἶδος, οὐ-
 τε καθ' ὑποκειμένου λέγεται, ὅτι οὐκ εἰσὶ γένη, κὶ εἶδη, οὔτε ἐν
 ὑποκειμένῳ εἰσὶν. οὐ γὰρ εἰσι συμβεβηκότα. οὐδὲν μάλιστα ἥττον ταῦτα
 πρῶται Οὐσῖαι τυγχάνουσιν, ὁ ἰσοδοθεὶς ἄρα λόγος τῆς Οὐσίας, ἐπι-
 πλέον εἰσὶν ἐκείνης, εἴγε κὶ ἄλλοις παρὰ ταῦτα προσήκει.

Δύσις.

Η Ἀπάντησις πρὸς ταῦτα πρόδηλος ἐκ τῆς εἰρημνύων εἰς ἐπίλυσιν τῆς τρίτης Ἀπορίας. ὁ γὰρ λόγος ἐνταῦθα περὶ τῆς σωθείτου, καὶ ἐντελοῦς Οὐσίας ἐστίν, οἷαι οὐκ εἰσὶ τὸ ἐπὶ μέρος εἶδος καὶ ἡ ὕλη.

Ἀπορίαί περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς δευτέρας Οὐσίας.

Α Πορεῖν ἔτι διαφορῶς εἰώθασι, καὶ περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς δευτέρας Οὐσιῶν. Πρῶτον ὅτι ἡ οὐσία ἐνταῦθα καθότι ἐπὶ τῆς δευτέρας Οὐσιῶν λέγεται, ἀπὸ τοῦ ὑφίστασθαι τοῖς συμβεβηκόσιν εἰληπται. ἀλλ' ἡ Οὐσία τῷ λόγῳ τοῦ ὑφίστασθαι, οὔτε γένος, ἔτε εἶδος ἐστίν, (σωθείσκει γὰρ ὁ τοῦ γένους καὶ εἶδους λόγος ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι κατὰ πλείονων, οὐκ ἐν τῷ πλείοσιν ὑφίστασθαι,) ἐκ ἄρα ὑγιῶς αἱ δευτεραὶ Οὐσίαι διὰ τοῦ γένους, καὶ εἶδους ὑπογράφονται.

Ἀπάντησις.

Α Πανπτέον πρὸς ταῦτα, ὅτι αἱ αὐταὶ φύσεις, αἵπερ ὡς γένη καὶ εἶδη κατηγοροῦνται, καὶ δευτεραὶ Οὐσίαι εἰσὶν, ἅς διφυῶς ὁ Φιλόσοφος διὰ τῆς τοῦ γένους καὶ εἶδους φωνῆς ἀποδέδωκεν, ὡς διὰ γνωριμωτέρων. διχῶς γὰρ αὐταὶ θεωρεῖσθαι πεφύκασιν. ἢ μὲν ἐν πλείοσιν ὑπάρχουσι, καὶ κατὰ πλείονων κατηγοροῦνται, γένη τε καὶ εἶδη λέγονται. ἢ δὲ τοῖς συμβεβηκόσιν ὑφίστανται, δευτέρῳ λόγῳ καὶ Οὐσίαι ἠκουσῶν. ὁ δὲν διὰ τοιούτων ὀνομάτων ταύτας ὑπέγραψεν, ὡς διὰ γνωριμωτέρων. ἐννοεῖται γὰρ ἐκ τῆς εἰρημνύων ὑπογραφῆς, ὅτι αἱ δευτεραὶ Οὐσίαι αἱ αὐταὶ φύσεις εἰσὶν, αἵπερ γένη καὶ εἶδη τῆς πρώτης Οὐσίας τυγχάνουσιν. οὐ γὰρ ἐκεῖνο βούλεται λέγειν ὁ Φιλόσοφος, ὡς ὁ τοῦ γένους λόγος, ἢ ὁ τοῦ εἶδους, ἐστίν ὁ τῆς δευτέρας Οὐσίας λόγος. ἀλλ' ὅτι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῷ λόγῳ τοῦ ὑφίστασθαι, δευτεραὶ Οὐσίαι εἰσὶν.

Ἡμῖν δὲ ἔξοσι ἐνταῦθα ἐκ τῆς εἰρημνύων συναγαγεῖν, ὅτι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δευτεραὶ Οὐσίαι ὄντα, τοῖς συμβεβηκόσιν ὑφίστανται, καὶ ὑποκειμένου λόγον πληροῖ. τοῦτο δὲ οὐκ ἀν' ἄλλως εἶχε ποιεῖν, ὅτι μὴ ὄνταῖς πρώταις Οὐσίαις ὑπάρχοντα. τὰ γένη ἄρα καὶ εἶδη, ταυτὸν εἰπεῖν

τὰ καθόλου πάντα, τῶν ὑφεσηκόπων ἐστὶν ἐν τοῖς ἀτόμοις, καὶ οὐ κατ' ἐπί-
 ροιαν ὄντα.

Ἀπορία Δεύτερα.

Δ Εύτερον ἀπορεῖται, τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῆς πρώτης Οὐσίας, πρῶται
 Οὐσῖαι εἰσὶν, ὅθεν οὐχ ὑγιῶς λέγεται τῶ φιλοσόφῳ δευτέραις εἶ-
 ναι Οὐσῖαις. τὸ ἠγούμενον πρόδηλον ἐκ τῶν λεγομένων ἐν τῶ περὶ προτέ-
 ρου κεφαλαίῳ. πρότερον γὰρ λέγεται τὸ τοιοῦτον, ἀφ' οὗ μὴ ἀντιστρέφει ἢ
 τοῦ εἶναι ἀκολουθήσις. οὕτως δ' ἔχει ἀπὸ τοῦ γένους καὶ εἶδους, ἢ ἐπὶ ταῖς
 ἀτόμους οὐσίας μετάβασις· οὐ γὰρ δοθέντος εἶναι ζῶον, ἢ ἀνθρώπον,
 ἐπέεται ἀναγκαιῶς, τῷ, τὸν Σωκράτῳ εἶναι, ἢ Πλάτωνα, ἀλλὰ τοῦ μὴ
 τίον. πρότερα ἄρα τὰ γένη εἰσὶ τῶν καθ' ἕκαστα, καὶ ἀτόμων Οὐσιῶν.

Λύσις.

Π Ρὸς ὁ ρητέον, ὅτι τὸ πρότερον καθ' ὃ ἢ τοῦ εἶναι ἀκολουθήσις μὴ
 ἀντιστρέφει, κατὰ τὸν γένειν λέγεται τῶν καθολικωτέρων πρὸς
 τὰ ἥττον καθόλου. ἐνταῦθα δὲ ἡ Οὐσία λέγεται πρώτη, τῶ λόγῳ τοῦ
 ὑφίστασθαι πᾶσι τοῖς ἄλλοις. τοῦτο δὲ ταῖς συνθέταις καὶ καθ' ἕκαστα Οὐ-
 σῖαις, κυριώτατα καὶ μάλιστα ἠφισιν ὁ Ἀριστοτέλης ὑπάρχει. αὐταὶ γὰρ
 πρῶτως ὑφίστανται οὐ μόνον τοῖς συμβεβηκόσιν ὑποκειμένου λόγον ἔχου-
 σαι, ἀλλὰ καὶ ταῖς δευτέραις Οὐσῖαις, ὧν εἰς κατηγορίαν ὑπόκεινται. καὶ
 ὡς προῖων ἐρεῖ ὁ φιλόσοφος βάσεως λόγον ἔχουσαι καὶ κρηπίδος πρὸς
 πάντα, αἷς καὶ σικαναιρεῖται, καὶ σικισάγεται τὰ πάντα.

Ἀπορία Τρίτη.

Α Πορεῖται παρὰ ταῦτα, εἰ τῶ λόγῳ τοῦ ὑφίστασθαι τὸ πρότερον ἐπὶ
 τῶ Οὐσιῶν ἐνταῦθα λέγεται, τὰ πλείοσιν ὑφεσηκότα πρότερα
 Οὐσῖαι ρηθήσονται. ἀλλ' αἱ καθόλου Οὐσῖαι οἷαι εἰσὶ τὰ γένη, καὶ τὰ
 εἶδη πλείοσιν ὑφεσηκασιν, ἢ αἱ καθ' ἕκαστα Οὐσῖαι, ἄρα πρότερα Οὐ-
 σῖαι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη. Δείκνυται ἢ ἐλάττων. ὁ γὰρ ἀνθρώπος, φέρε
 εἰπεῖν, ὑπόκειται τοῖς συμβεβηκόσι πᾶσι, τοῖς καθ' ἕκαστα ἀτόμοις. ὁ
 δὲ Σωκράτης μόνοις ὑπόκειται τοῖς ἰδία αὐτῶ συμβεβηκόσιν. οὕτω καὶ
 Πλάτων τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ τὰ λοιπὰ καθ' ἕκαστα ὁμοίως.

Ζ ζ

Λύ

Λύσις.

Πρὸς δ' ἀπατητίον, ὅτι αἱ γενικαὶ καὶ εἰδικαὶ φύσεις, εἴπωι τὰ γέ-
νη, καὶ τὰ εἶδη κατάγει τὸν λόγον τοῦ ὑφίστασθαι παραβληταῖαι εἰ-
σι, πρὸς πάσας τὰς καθ' ἕκαστα Οὐσίας τὰς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἢ εἶδος.
ὡς καὶ ἀνάπαλιν αἱ καθ' ἕκαστα ἐπὶ μέρους Οὐσίαι, παραβληταῖαι εἰσὶ
τῷ λόγῳ τοῦ ὑφίστασθαι πρὸς τὰς εἰδικὰς αὐτῶν, ἢ γενικὰς φύσεις, ὃν ἔο-
πον θεωρούμεθα οὐ πλείοσιν ὑφίστανται αἱ τοῦ γένους ἢ εἶδους φύσεις,
ἢ πᾶσαι αἱ καθ' ἕκαστα, καὶ ἄτομοι Οὐσίαι. αὐταὶ γὰρ πᾶσιν ὑπόκειν-
ται, οἷς καὶ αἱ δώτεροι Οὐσίαι. καὶ παρὰ ταῦτα καὶ αὐταῖς ταῖς δώ-
τεραις Οὐσίαις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πλήθους, οἷς ὑπόκεινται. ἢ
μὲν δὲ ὁ λόγος οὐ περὶ τοῦ πλήθους ἐστίν, ἀλλὰ περὶ τοῦ προτέρου κα-
τὰ τὸ ὑφεσίαι. ὃν ἔοπον καὶ ἐκάστη τῶν καθ' ἕκαστα Οὐσιῶν πρότερα
καὶ κυριώτερα ἐστὶ τῶν γενῶν καὶ εἰδῶν, ὅτι πρῶτως καὶ κυριώτατα ὑπόκει-
ται τοῖς ἄλλοις.

Ἀπορία Τετάρτη.

Εἴτι ὑπορεῖται ὅτι αἱ δώτεροι Οὐσίαι, πρότερον ὑφίστασθαι δοκοῦσι.
τοῖς συμβεβηκόσιν, ἢ αἱ καθ' ἕκαστα, διὸ καὶ πρότεροι. ἐκεῖνο γὰρ
πρότερον ὑφίσταται τοῖς συμβεβηκόσιν, ὃ καὶ πρότερον λαμβάνεται ἐν τῷ
λόγῳ τῶν συμβεβηκότων, ὡς ἴδιον ὑποκείμενον. τοιοῦτον δὲ οὐκ ἐστὶν ἢ
καθ' ἕκαστα Οὐσία, ἀλλ' ἢ κοινότερον λαμβανομένη, ἢ ἢπερ ἀντιδιασέλλε-
ται τῶν συμβεβηκότων, καὶ ἐστὶ καθ' αὐτὸ ὄν. τὸ δὲ μὴ ἐν ἄλλῳ εἶναι, καὶ καθ'
αὐτὸ εἶναι, οὐκ ἔχει λαβόντα (1) τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος διὰ τῶν καθ' ἕ-
καστα Οὐσιῶν, ἀλλὰ μᾶλλον αἱ καθ' ἕκαστα Οὐσίαι διὰ τοῦ γένους καὶ
εἶδους τοῦτο ἐχθήκασιν. τῷ γὰρ εἶναι τὴν ἀνθρώπου Οὐσίαν καὶ ὄν καθ' αὐ-
τὸ, ὃ Σωκράτης Οὐσία, καὶ ὄν καθ' αὐτὸ λέγεται. πρότερον ἄρα τὰ γέ-
νη, καὶ τὰ εἶδη ὑφίσταται τοῖς συμβεβηκόσιν, ἢ αἱ καθ' ἕκαστα Οὐσίαι.
ἢ μείζων δείκνυται. ορίζεται γὰρ τὸ συμβεβηκὸς ἀπλῶς ἀναφερόμενον ἐπὶ
τῷ Οὐσίαν ὡς πρὸς ἴδιον ὑποκείμενον.

(1) Οὐκ ἔχει λαβόντα, ἀπὸ τοῦ οὐκ ἔλαβον.

Δύσις.

Ταύτης τῆς ὑποθέσεως οὐκ ὑποδικτέα ἐστὶν ἡ λέγουσα πρότασις, ὅτι πρότερον ὑπόκειται τοῖς συμβεβηκόσιν ὁ ἀνθρώπος, ἢ ὁ Σωκράτης. ὁ ἀνθρώπος γὰρ οὐκ ἄλλως τοῖς συμβεβηκόσιν ὑπόκειται, ἢ τῆς λόγῳ τῆς ἀτομικῶν διαφορῶν. αἱτινὲς πρῶτως ταῖς ἀτομικαῖς Οὐσίαις προσήκουσιν, ἄς καὶ σωισῶσιν. ὅθεν καὶ πρῶτως αἱ ἀτομικαὶ Οὐσίαι, δικαίως ὑποκείδαι λέγονται τοῖς συμβεβηκόσι. πρὸς δὲ τὴν δεξιάν, ὡς φασι τὴν Οὐσίαν κοινότερον ἐνοουμένῳ, ἢ περὶ ἀντιδιαστέλλεται τοῦ συμβεβηκότος, παραλαμβάνεται ἐν τῆς ὁρισμῶ τῆς συμβεβηκότων, καὶ διὰ τοῦτο ταύτῳ ὑποκείδαι τοῖς συμβεβηκόσι κοινότερον ἐνοουμένῳ, καὶ οὐχὶ τὴν καθ' ἕκαστα καὶ ἀτομον, ῥητέον. ὅτι ἐν τῆς ὁρισμῶ τῆς συμβεβηκότων παραλαμβανομένη ἡ Οὐσία, καίτοι συγκεχυμένως ἀπὸ πρῆτης Οὐσίας ἐνοουμένη, πρῆτης δηλαδὴ καὶ δευτέρας, κυρίως μέντοι καὶ μάλιστα ἐνοεῖται περὶ τῆς πρῆτης καὶ ἀτομικῆς Οὐσίας, ἢ τις κυρίως καὶ μάλιστα ὑπόκειται τοῖς συμβεβηκόσιν, οὐ μόνον τοῖς κοινοῖς, ὡς τὸ γελᾶν καὶ τὸ διανοεῖσθαι, καὶ ἄλλα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδίαις, ὡς τὸ ὁ δεικνός ἦν, καὶ ἄλλα. ἐπεὶ καὶ αὐταῖς ταῖς δευτέρας Οὐσίαις, εἰς κατηγορίαν ὡς εἴρηται, ἐφ' ἧς καὶ αἱ εἰδικαὶ ιδιότητες. τὸ γὰρ ἐνεργεῖν κατὰ φύσιν ἔχουσιν. οὐ γὰρ γελᾶ ὁ ἀνθρώπος, οὔτε ἐπιπιδείκνυται ἔχει πρὸς τὸ γελᾶν, ἐκτὸς τῆς πρῆτης καὶ ἀτομικῆς Οὐσίας.

Τρίτον μέρος τοῦ κεφαλαίου.

Επὶ δὲ τοῦ τρίτου μέρους ὁ Φιλόσοφος πρῶτον παραβάλλει τὰς δευτέρας Οὐσίας, καὶ τὰ συμβεβηκότα ταῖς πρῆταις, καὶ ταύτῳ ἐντεῦθεν λαμβάνει τὴν διαφορὰν. ὅτι αἱ μὲν δευτέρας Οὐσίαι, καὶ κατ' ὄνομα καὶ κατὰ λόγον κατηγοροῦνται τῆς πρῆτης. ἐπειδὴ γὰρ οὐσιαστικῶς κατηγοροῦνται ταύτης, ἅμα καὶ σωωνύμως κατηγοροῦνται. τῆς δὲ σωωνύμων ἢ φύσις ἐστὶν, ἵνα καὶ ὄνομα τὸ αὐτὸ, καὶ λόγον πάντῃ τὸν αὐτὸν ἔχῃ, πῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ὄνομα τούτοις προσήκοντα, οἷον ὁ ἀνθρώπος ἐπὶ Πλάτωνος καὶ Σωκράτους κατηγορούμενος, μεταδίδωσιν αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ὄνομα, καὶ πῶν οἰκείον αὐτοῦ λόγον. ἕκαστος γὰρ καὶ ἀνθρώπος λέγεται, καὶ Ζῶον ἐστὶ λογικὸν θνητὸν, οἷον ἐστὶν ὁ ἀνθρώπου ὁρισμὸς τὰ δὲ συμβεβηκότα, ἢ μόνον τοῦ ὀνόματος μεταδίδωσιν αἱς ἐνυπάρχουσι πρῆταις Οὐσίαις.

Ουσίαις, ὡς τὰ συγκεκριμένα συμβεβηκότα, οἷον λευκόν, γραμματικόν, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ οὔτε τῷ ὀνόματι, οὔτε τοῦ λόγου μεταδιδόασιν, ὡς τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως, οἷον λευκότης, ἐπισήμη, καὶ τὰ ὅμοια, ὅσα δηλοῦσι εἶναι ἀφηρημένα. ἄνθρωπος γὰρ λευκότητά ἔχων, οὔτε λευκότης λέγεται, οὔτε χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, ἔπερ ἐστὶν ὁ τῆς λευκότητος ἔρισμός. αἰτίαν δὲ τούτου, ὅτι τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα οὐ κατηγορεῖται ἐσιαδῶς τῷ ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ὑποκειμένων. τὰ δὲ συμβεβηκότα, ὡς ἐν ὑποκειμέναις ταῖς πρώταις Ουσίαις ὑπάρχουσι, διὸ οὐδὲ σιωπῶντως κατηγορεῖται. τὰ δὲ μὴ σιωπῶντως κατηγορούμενα, οὔτε τῷ ὀνόματι, οὔτε τῷ λόγου μεταδιδόασιν ὧν κατηγορεῖται. οὐδὲν μὲντοι κωλύει τινὰ τῶν συμβεβηκότων μεταδιδόναι τῷ ὀνόματι αἷς ὑπάρχουσι πρώταις Ουσίαις, ὡς εἴρηται. ἐντεῦθεν ἐπιφέρει ὁ Φιλόσοφος τὴν ὑπεροχὴν τῆς πρώτης Ουσίας, λέγων, μὴ οὐτῶν τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἀδυνατον τῶν ἄλλων τί εἶναι. σιγάγει δὲ τὴν ὑπερβολὴν ταύτην ἕως πῶ τοιῶδε.

Ὅτι ἐστὶν ὑποκειμένον πάντων τῶν ἄλλων, ἀλλὰ τούτου οὐδὲν τῶν ἄλλων εἶναι δύναται. αἱ πρώταις Οὐσίαι ἐστὶν ὑποκειμένον πάντων τῶν ἄλλων. ἄρα πάντων ἀλλὰ οὐδὲν τῶν ἄλλων εἶναι δύναται. Δείκνυται ἢ ἐλάττω. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ἢ λέγεται καθ' ὑποκειμένου τῶν πρώτων Οὐσιῶν, οἷον αἱ δεύτεραι Οὐσίαι, ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς εἶναι ὡς τὰ συμβεβηκότα. ἐξ ἀνάγκης ἄρα πάντα τὰ παρὰ τὴν πρώτην Οὐσίαν, δέεται τῆς πρώτης Οὐσίας, τὰ μὲν εἰς ὑπαρξίν, τὰ δὲ εἰς κατηγορίαν.

Δεύτερον παραβάλλει κατὰ βύθος ὁ Φιλόσοφος τὰς δεύτερας Οὐσίας, ἢ τὰ γένη, καὶ τὰ εἶδη πρὸς ἀλλήλα καὶ οὐ κατὰ πλάτος. καὶ πρώτον δείκνυσι δυσὶ τῶν ὁδῶν. Τὸ ἐγγύτερον τῆς πρώτης Οὐσίας μᾶλλον Οὐσία, τὰ εἶδη ἐγγύτερα τῆς πρώτης Οὐσίας, ἢ τὰ γένη. τὰ εἶδη ἄρα μᾶλλον Οὐσίαι, ἢ τὰ γένη. Δείκνυται ἢ ἐλάττω. τὸ γὰρ σαφέστερον καὶ οικειότερον σημαῖνον τὴν πρώτην Οὐσίαν, ἐγγύτερον τῆς πρώτης Οὐσίας, τὰ δὲ εἶδη σαφέστερον καὶ οικειότερον σημαίνουσι τὴν πρώτην Οὐσίαν, ἢ τὰ γένη. ἄρα τὰ εἶδη ἐγγύτερα τῆς πρώτης Οὐσίας, ἢ τὰ γένη. ἢ ἐλάττω τῷ συλλογισμῷ τούτου φανούται διὰ παραδείγματος. ὁ γὰρ ἄνθρωπος σαφέστερον καὶ οικειότερον δηλοῖ τὸν Σωκράτην, ἢ τὸ ζῶον. τῶν γὰρ ἐρωτήσαντι τί ἐστὶ Σωκράτης, σαφέστερον καὶ οικειότερον ἀπεκρινόμεθα ὅτι ἐστὶν ἄνθρωπος, ἢ ὅτι ἐστὶ ζῶον, ἔπω καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἔχει. Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα τοιοῦτον ἐστὶ. τὸ ὁμοιότερον τῆς πρώτης Οὐσίας, μᾶλλον Οὐσία, τὸ εἶδος ὁμοιότερον τῆς πρώτης Οὐσίας, ἢ τὸ γένος. τὸ εἶδος ἄρα μᾶλλον Οὐσία, ἢ τὸ γένος. Δείκνυται ἢ ἐλάττω. ὡς περ γὰρ αἱ πρώταις Οὐσίαι

σίαι υπόκεινται πᾶσι τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ τὰ εἶδη υπόκεινται τοῖς γένε-
σιν. οὐχ οὕτω δὲ καὶ τὰ γένη τοῖς εἶδεσιν υπόκεινται. ὅθεν τὰ εἶδη δια-
σώζουσι τὴν ὁμοιότητα ταύτῃ πρὸς τὰς πρώτας Οὐσίας, οὐκ ἔτι δὲ καὶ
τὰ γένη.

Τρίτον παραβάλλει ὁ Φιλόσοφος τὰς τε πρώτας Οὐσίας, καὶ δέ-
τερας πρὸς ἀλλήλας κατὰ πλάτος, καὶ δείκνυσι τοῖς αὐτοῖς λόγοις περὶ
ἀμφοτέρων, παραπλησίως εἶναι Οὐσίας. τοῖς γὰρ εἶδεσι πᾶσιν ἕξις
ἀποδίδεται τὸ τῆς Οὐσίας ὄνομα, καὶ πάντα τὰ εἶδη ἐμοίως σημαίνουσι
τὰς ἑαυτῶν πρώτας Οὐσίας, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον υπόκειται τοῖς οἰκείοις ἑ-
κάστον γένεσιν. ὡσαύτως δ' ἔχει καὶ τὰ γένη πρὸς ἀλλήλα, ἐπὶ τὰς πρώ-
τας Οὐσίας ἀναφερόμενα, ἃς ἕκαστον περιέχειν πέφυκεν. ὁμοίως δὲ καὶ
αἱ πρώται Οὐσῖαι υπόκεινται πᾶσι τοῖς τε καθ' ὑποκειμένου λεγομένοις,
οἵα εἰσιν αἱ δεύτεραι Οὐσῖαι, καὶ τοῖς ἐν ὑποκειμένῳ συμβεβηκόσι, κοι-
νοῖς τε καὶ ἰδίαις.

Ἔστι δὲ κατὰ βάθος παραβολὴ τῶν Οὐσιῶν, ὅπῃ καὶ τῶν τεταγμένων
ἐπ' ἄδειας ἐν τῇ τάξει τῆς κατηγορίας, τὰ ἀνωτέρω παραβάλλεται τοῖς
κατωτέρω, ὧ δὴ λόγῳ αἰετὰ κατωτέρω μᾶλλον Οὐσῖαι τῶν ἀνωτέρω εἰσιν,
οἷον τὸ ἔμφυχον, ἐστὶ μᾶλλον Οὐσῖα, ἢ τὸ σῶμα. καὶ τὸ ζῶον, μᾶλλον,
ἢ τὸ ἔμφυχον, ἢ ὅπως ἐφεξῆς. τὰ γὰρ κατωτέρω αἰετὰ περιεκτικώτερα εἰ-
σὶ κατὰ συνθέσιν τῶν ἀνωτέρω, τῷ λόγῳ τῆς συνθέσεως. Ἡ δὲ κατὰ
πλάτος παραβολὴ τῶν Οὐσιῶν γίνεται ὡς καὶ παραβάλλεται πρὸς ἀλ-
ληλα τὰ εἶδη, εἴτε οὐκ γένη τῆς αὐτῆς τάξεως. προσέτι δὲ καὶ αἱ πρώται
Οὐσῖαι πρὸς ἀλλήλας παραβαλλόμενα, ὃν τρόπον αἱ δεύτεραι Οὐσῖαι,
οἷα ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ὡς ρηθήσεται κατωτέρω ἐπὶ τοῦ
πέμπτου παρεπόμενου. εἰμὴ τις φαίη, ἕτερον ἕτερου κατ' ἀξίαν ὑπερέ-
χεσθαι, ὡς ἵππος, ἄνθρωπος, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τέταρτον δείκνυσιν ὁ Φιλόσοφος ὅτι μόνον τὰ εἶδη, καὶ τὰ γένη τῆς πρώ-
της Οὐσίας, εἰσὶ δεύτεραι Οὐσῖαι, τοῖς αὐτοῖς χρώμασι ἐπιχειρήμασι.
μόνα γὰρ τὰ εἶδη, καὶ τὰ γένη τῆς πρώτης Οὐσίας, δηλοῦσι τὴν φύσιν
τῆς πρώτης Οὐσίας, ἢ ταῦτα μόνον τυγχάνουσιν ὅμοια ταῖς πρώταις Οὐ-
σίαις. διαφανοὶ τὰ τοῦ Φιλόσοφου λόγοι τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόματος τῆς
Οὐσίας. ἢ γὰρ Οὐσῖα ἀπὸ τοῦ ὑφίστασθαι τοῖς συμβεβηκόσι λέγεται,
οἷον ὑπόστασις καὶ ὑποβάθρα. ὅθεν αἱ πρώται Οὐσῖαι μάλιστα Οὐσῖαι
λέγονται, ὅτι μάλιστα ὑφίστανται ὡς πᾶσιν ὑποκείμενα. ὅθεν καὶ τὰ
εἶδη καὶ γένη τῶν πρώτων Οὐσιῶν, δεύτεραι λέγονται Οὐσῖαι, ὅτι κατὰ
δύ-

δύτερον λόγον ὑπόκειται τοῖς συμβεβηκόσι, τὰ δὲ γένη καὶ εἶδη τῶν συμβεβηκότων οὐχ ὑπόκειται ἑτέροις πρὸς ὑπαρξιν, ἀλλ' ἐνυπάρχουσιν ὡς ἐν ὑποκειμέναις ταῖς Οὐσίαις.

Ἐνταῦθα δὲ τις, ὅτι καὶ τὰ συμβεβηκότα ὑπόκειται τοῖς ἰδίοις γένεσι, καὶ εἶδουσιν, οἷον ἡ γραμματικὴ ὑπόκειται τῇ τέχνῃ, καὶ ἡ λευκότης τῷ χρώματι.

Πρὸς ὁ ἀπατητέον, ὅτι τὰ συμβεβηκότα ὑπόκειται τοῖς ἰδίοις γένεσιν εἰς κατηγορίαν, οὐχί εἰς ὑπαρξιν. ὅθεν καὶ ὑποκείμενον λέγεται τὰ συμβεβηκότα, (1) καθ' ὧν κατηγορεῖται τὰ οικεῖα ἑκάστου γένη καὶ εἶδη, οὐκ ἐν οἷς ὑπάρχει ταῦτα. τῶν γὰρ συμβεβηκότων ὑποκείμενον ἐνυπάρχει, μόνη ἐστὶν ἡ Οὐσία. ὁ δὲ φιλόσοφος ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιεῖται τὸν λόγον περὶ τοῦ ὑποκειμένου, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὰ συμβεβηκότα, οὐ καθ' οὗ κατηγορεῖται. ᾧ δὲ λόγῳ αἱ Οὐσίαι εἰσὶν ὑποκείμενα τοῖς συμβεβηκόσι, οὐ μὲν δὲ καὶ ἀνάπαλιν.

Ἐτι δ' ἀπρήσειέ τις, ὅτι τὸ συμβεβηκὸς ἐστὶ ὅτε γίνεται ὑποκείμενον τοῦ ἐνυπάρχειν. τὸ γὰρ εἶναι τὴν λευκότητα διακριτικὸν ὄψεως χρώμα, ἢ τὸ μέλαν συγκριτικὸν τῆς αὐτῆς, καὶ ἀπλῶς αἱ ιδιότητες τῶν συμβεβηκότων κατηγορεῖσθαι κατὰ τῶν αὐτῶν, δοκῶσι πάντως ἐνεῖναι τούτοις.

Πρὸς ὁ ἀπατητέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἀποδίδονται τοῖς συμβεβηκόσι, οὐχ ὡς ὑποκειμένοις ἐνυπάρχοντα, ἀλλ' ὡς ἀρχαῖς καὶ αἰτίαις οικείαις, αἷς ἔπονται. κέκλυται γὰρ καὶ τὰ συμβεβηκότα ιδιώματα, δι' ὧν ἀπ' ἀλλήλων διακρίνονται, ἀπερ οὐχ ὡς ἐν ὑποκειμένοις ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ὡς ἐπόμενα τούτοις.

Πότερον αἱ καθ' ἕκαστα Οὐσίαι μάλιστα Οὐσίαι εἰσὶ, καὶ αἱ
δύτεραι Οὐσίαι ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον, καὶ τὸ
ἥττον ὡς Ἀριστοτέλης παρέδωκεν, ἢ οὐ;

Η Πόρῃται καὶ ἀνωτέρω, ἐν οἷς εἴρηται (κατὰ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ κεφαλαίου) περὶ τοῦ προτερήματος, καὶ ὑπεροχῆς τῆς πρώτης Οὐσίας, νυν δ' αὖ λαβόντες τὰς ἀφορμὰς ἐξ ὧν εἴρηται τῷ φιλοσόφῳ, τὴν μὲν πρώτην Οὐσίαν, ἥτοι τὴν καθ' ἕκαστα, μάλιστα εἶναι Οὐσίαν, καὶ τῶν δυνάμεων Οὐσιῶν μᾶλλον εἶναι Οὐσίαν τὸ εἶδος, ἢ τὸ γένος, ἀπορροῦσιν ἐπιεικῶς ὡςδε.

Πρῶτον, ὅτι ἡ Οὐσία οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ὡς τοῖς παρε-

(1) Ἐκεία δηλαδὴ.

παρεπομύοις τῆ Οὐσία προῖων ἔρεῖ ὁ Φιλόσοφος. ἀλλ' τότε γένος καὶ εἶδος Οὐσίαί τῶ ὄντι εἰσὶν, οὐκ ἔστιν ἄρα μᾶλλον Οὐσία ἑτέρα ἑτέρας.

Δεύτερον, αἱ δευτέραι Οὐσίαί οὐσιωδῶς καὶ σωματικῶς εἰσὶν Οὐσίαί. πάντων γὰρ ἐπ' εὐθείας ἐν τῇ σειρά τῆς κατηγορίας τῆς Οὐσιῶν, καθ' ὧν τὸ ἄρκετάτω γένος ἡ Οὐσία, οὐσιωδῶς κατηγορεῖται. ὁ δὲ οὐσιωδῆς λόγος, πρότερον ἐφαρμόττει τοῖς εἶδεσι, καὶ γένησιν, ἢ ταῖς ἀτομοῖς Οὐσίαίς. διὰ τοῦτο γὰρ ὁ Σωκράτης ἐστὶ κατ' οὐσίαν ζῶον, ὅτι ἐστὶν ἄνθρωπος. ὁ λόγος ἄρα τῆς Οὐσίας, πρότερον ἐφαρμόττειν δοκεῖ ταῖς δευτέραις Οὐσίαίς, ἢ ταῖς πρώταις. σημεῖον δὲ τῆτο ἐστὶν, ὅτι καὶ τὰ ἴδια συμβεβηκότα ἐπόμενα τῇ φύσει τῆς Οὐσίας, πρότερον προσήκουσι ταῖς δευτέραις Οὐσίαίς, ἢ ταῖς πρώταις. διὰ τοῦτο δὲ ὁ Σωκράτης γελαστικός ἐστὶν, ὅτι τῶ ἄνθρωπῳ καθόλου πρόσκει τὸ γελαστικὸν εἶναι. ὅθεν ἔπεται οὐ μόνον τῶ λόγῳ τῆς Οὐσίας ἀπλῶς, ἢ περ ἐστὶν ὄν καθ' αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ τῶ λόγῳ τοῦ ὑφίστασθαι τοῖς ἄλλοις προτέρας Οὐσίας εἶναι τὰς δευτέρας τῆς πρώτων.

Ἀπάντησις κατὰ τὴν γνώμην τῆς νεωτέρας.

Εἰσὶν οἱ τὴν Οὐσίαν θεωροῦντες διχῶς, ἢ τῶ λόγῳ τοῦ ὑφίστασθαι τοῖς συμβεβηκόσιν, ὃν τρόπον φασὶ πρώτῳ εἶναι τὴν καθ' ἑκάστα καὶ σωφειον, ὅτι καὶ πρώτως ἐκείνη προσήκει τοῖς συμβεβηκόσιν ὑφίστασθαι. ἢ τῶ λόγῳ τοῦ ἀυθυπόστατον, ὃν τρόπον προτέρας εἶναι βούλονται τὰς δευτέρας Οὐσίας. τὸ γὰρ ἀυθυπόστατον εἶναι, πρώτως ἰδιάζει φασὶ τῆ Οὐσία, ἢ περ ἐστὶν ὄν, καὶ καθ' αὐτὸ τοῦ συμβεβηκότος ἀντιδιασελλόμενον. ὅθεν καὶ πρώτως ταῖς δευτέραις Οὐσίαίς προσήκει, αἵ περ καὶ ἰδιαζόντως ὄντα καθ' αὐτὸ, καὶ ἀμετάβλητα εἰσὶν, οἷα οὐκ ἔστιν ἡ πρώτη Οὐσία, ἐν σωματικῇ καὶ παντοῖα μεταβολῇ ὑπάρχουσα.

Ἀναξοπὴ τῆς ἐκτεθείσης δόξης.

Οἱ πρεσβύοντες οὕτω, τὸ τῆ Πλάτωνος περὶ Ἰδεῶν εἰτάγουσι δόγμα. ἐκεῖνος γὰρ τὰ γένη, καὶ τὰ εἶδη τῆς ὄντων, ὥστε καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν πάσης ἀπηλλαγμένης ὕλης. κατὰ μόνον τὸν Ἀριστοτέλη, καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον, οὐδὲν ὑπάρχειν πέφυκεν ἐκτὸς τῆς ἀτόμου Οὐσίας, ἢ πρώτως ἐστὶν, οὐ μόνον ὑποκεῖσθαι τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ ἀυθυπαρκτον εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ ὑφίστασθαι καθ' αὐτὸ, ἢ τὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν,

ΑΑ

χειν,

χειν, καὶ ἐνεργεῖν. ὅ δὲ πρῶτως προσήκει καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ ἐνεργεῖν, τοῦτο καὶ πρῶτως καθ' αὐτὸ τὸ ὑφίστασθαι προσήκει. ἀλλ' τὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ ἐνεργεῖν, πρῶτως προσήκει τῇ ἀτόμῳ Οὐσίᾳ, (ὡς ἐν τῷ πρῶτῳ τῶν Μεταφυσικῶν, καὶ τῷ περὶ Ψυχῆς ἐν τῷ πρῶτῳ, καὶ ἀλλαχοῦ διδάσκει ὁ Φιλόσοφος) καὶ τὸ ὑφίστασθαι ἄρα πρῶτως προσήκει τῇ ἀτόμῳ Οὐσίᾳ, ἀλλ' οὐ ταῖς δούτέραις. ὅθεν καὶ ὑπογράφεται τὸ ἀνδύπαρκτον, εἶναι ἀτομος καὶ σιμύθετος Οὐσία.

Λύσεις τῶν ἐκτεθειμένων ἀνωτέρω ἀντιθέσεων.

Κ Αὶ πρῶτον μὲν πρὸς τὸ ἠπορημένον, ἀπὸ τοῦ φιλοσοφικοῦ ῥητοῦ ῥαδία ἢ ἀπαντήσεις. αἱ γὰρ Οὐσίαι οὐκ ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἢπερ εἰσὶν ἀνδύπαρκατοι, καὶ πρὸς τὰ συμβεβηκότα ἀντιδιασελλόμεναι, καὶ προσέτι κατὰ πλάτος παραβαλλόμεναι, ὡς ἤδη εἴρηται. κατὰ βᾶθος μὲντοι, καὶ τῷ λόγῳ τοῦ τοῖς συμβεβηκόσιν ὑφίστασθαι, ἐπεικῶς λέγονται μᾶλλον καὶ ἥττον Οὐσίαι. ὁ γὰρ λόγος τοῦ ὑφίστασθαι, οὐ σιμωνύμως πάσαις προσήκει ταῖς Οὐσίαις, ἀλλὰ κυρίως καὶ μάλιστα τοῖς ἀτόμοις. κατὰ δεύτερον δὲ λόγον τοῖς εἶδεσι, καὶ μετ' ἐκεῖνα προσέτι καὶ τοῖς γένεσι.

Πρὸς δὲ τὴν δούτερον ἀντίθεσιν ῥητέον, ὅτι αἱ δούτεραι Οὐσίαι, εἰσὶ μὲν σιμωνύμως Οὐσίαι, καθὸ ἡ Οὐσία τὸ ἀνδύπαρκτον σημαίνει ὄν, δηλαδὴ τὸ μὴ ἐν ἄλλῳ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ὑπάρχειν, ἢ δὲ ὑφίσταται τοῖς συμβεβηκόσιν ἢ Οὐσία, τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη δούτεραι Οὐσίαι εἰκότως ἠκούσαν, ὡς δούτερον λόγῳ τοῖς ἄλλοις ὑποκείμενα, δηλονότι διὰ τῆς πρώτης.

Πρὸς δὲ τὸ λεγόμενον περὶ τῶν ἰδίων συμβεβηκότων, εἴρηται ἡμῖν ἤδη καὶ ἀνωτέρω, καὶ νυνὶ ἀπαντητέον, ὅτι τῷ λόγῳ τῆς ἀναγκαίας σιμωνείας καὶ ἀκολουθίας, τὰ ἴδια συμβεβηκότα λέγεται ἐφαρμόττειν ταῖς δούτέραις Οὐσίαις, τῷ δὲ λόγῳ τοῦ ὑπάρχειν ὡς ἐν ὑποκειμένῳ, αἰεὶ πρῶτως ἀποδίδεται τῇ πρώτῃ Οὐσίᾳ. ἢ γὰρ τοῦ γελαῦν φέρε εἰπεῖν ἐπιτηδείους, ἐν τῷ Σωκράτει καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἀνθρώποις τὸ εἶναι τε καὶ ἐνεργεῖν ἔρχηκε. φανερὸν γὰρ τὸν Σωκράτην γελασικὸν εἶναι, ὅτι εἰσὶν ἀνθρωπος, δηλοῦντες τὴν ιδιότητα κοινῶς ἔχειν τοῦ γελαῦν σιμὸν τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις, ἢπερ εἰσὶν ἀνθρωποι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ εἶναι ἀνθρωπον, ἐν ταῖς καθ' ἕκαστα Οὐσίαις εἰσὶν, ὧν ἀναιρεθεῖσῶν, τὰ πάντα σιμωναιρεῖται. αἰεὶ γὰρ πρῶτον ἐστὶ τὸ σιμωνεῖν, καὶ σιμωναιρουῖν τὰ

τά ἄλλα. τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ τοῦ ἀνθυποστάτου πρώτως ταῖς καθ' ἕκα-
στα προσήκει Οὐσίαις, εἰ καὶ τῷ λόγῳ τοῦ καθόλου ἀνάπαλιν φαίνε-
ται ἔχον.

Περὶ τῆς παρεπομιάν τῆς Οὐσίας. Τέταρτον μέρος
τοῦ κεφαλαίου.

» Κοινόν δὲ ἐστὶ πάση Οὐσία τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι.

Εἰς τελεωτέρας κατέληξιν τῆς κατὰ τὴν Οὐσίαν ἐνοίας, μετὰ τὸ
ὑπογράψαιτε, καὶ διελεῖν ταύτῃ, καὶ διαφόρως ταύτῃ παραβα-
λῶν, προχειρίζεται διασαφῆσαι ὁ Φιλόσοφος καὶ τινὰ τῆς ἐκείνης πα-
ρεπομιάν, ἅπερ εἰ καὶ μὴ πάντα ἰδίως εἰσὶ τῆς Οὐσίας, (οὐ γὰρ
πάντα μόνῃ, καὶ πάση ἐφαρμόττει τῆς Οὐσίας,) συμβάλλεται μέτοι πάν-
τα εἰς γνώσιν τῆς Οὐσίας. ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῆς κοινοτέρων. ἐστὶ δὲ ὁ
προχειρίζεται πρώτον, κοινόν εἶναι πάση Οὐσία τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ
εἶναι. τοῦτο παρείληφεν ὁ Φιλόσοφος ἀνωτέρω ἀπὸ τῆς πρώτης διανο-
μῆς τοῦ ὄντος, καὶ ἐν οἷς τὴν πρώτῃ Οὐσίαν ὑπέρχεν. ἐπὶ τοῦ πε-
ρόντος δὲ τοῦτο δείκνυσι πάση εἶναι Οὐσία διάτε ἐπαγωγῆς, καὶ συλ-
λογισμοῦ. ὅτι γὰρ αἱ πρώται Οὐσίαι οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ, προ-
φανές. ἀλλ' οὐδὲ αἱ δεύτεραι. οὐ γὰρ φασὶν τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἄν-
θρώπῳ εἶναι, οὐδὲ τὸ ζῶον εἶναι ζῶῳ. παρὰ ταῦτα, τὰ ἐν ὑποκει-
μένῳ ὄντα, οὐ μεταδίδοσσι τοῖς ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ὑποκειμένοις τὸν ἴ-
διον τῆς Οὐσίας λόγον, αἱ δὲ δεύτεραι δὲ Οὐσίαι, ὡς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ
ζῶον, μεταδίδοσσι τὸν οὐσιώδη σφῶν αὐτῶν λόγον τῷ ἐν ᾧ ὑπάρχου-
σιν. ὁ γὰρ Σωκράτης ζῶον λογικὸν λέγεται, καὶ Οὐσία ἐμφυχος αἰ-
θετική.

Ἐπιφέρει δὲ ὁ Φιλόσοφος ὅτι τὸ προχειρισθὲν τῆς Οὐσίας παρεπόμε-
νον, οὐ μόνον τῆς Οὐσίας προσήκει, ἀλλὰ καὶ ταῖς διαφοραῖς ὑπάρχει
κοινόν. ὅθεν ἀναφέρεται ἀπορία παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς. δοκεῖ γὰρ ὁ Φι-
λόσοφος τὰς διαφορὰς πασῶν ἀποκλείειν τῆς κατηγοριῶν. εἰπὼν γὰρ ὅτι
οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ εἰσὶ, διασέλλει ταύτας τῆς συμβεβηκότων, ὡς ἐν ὑ-
ποκειμένῳ ὄντων, τὸ δὲ αὐθις λέγειν μὴ μόνον ταῖς Οὐσίαις εἶναι τοῦτο
κοινόν, ἀλλὰ καὶ ταῖς διαφοραῖς προσήκειν, ἐναργῶς ἀποκλείει τὰς δια-
φορὰς, τῆς κατὰ τὴν Οὐσίαν κατηγορίας, ἐφ' ἧς ἀνακτέον ἐστὶ ταύτας.

Λύσεις Πρώτη.

Περὶ ταύτης τῆς ἄπορίας, ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ Ἀμμώνιος διασκεπτὸς μῦθος, εἰσάγει τοὺς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ φιλοσοφοῦντας, οἱ τελεχῶς διανέμονται τὰς διαφορὰς. τὰς μὲν γὰρ ἔφασαν εἶναι μᾶλλον Οὐσίας, ἢ Συμβεβηκότα, ὡς τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰς δὲ ἀνάπαλις μᾶλλον Συμβεβηκότα, ἢ Οὐσίας. καὶ ταύτης τῆς τάξεως παραδείγματα προχειρίζεται, τὴν ἐν Αἰθίοπι, φέρε εἰπεῖν, μελανίαν, καὶ Κόρακι, τὴν ἐν Κύκνῳ λευκότητα, καὶ ὅσα ἄλλα ὁμοίως ἔχουσι. Τέταρτης δὲ κλάτεως διαφορὰς ἐτίθεσαν, ἃς μίσθῳ τάξιν ἐχρηκῆναι ἐβούλοντο, ἐφ' ὅτε μὲν, Οὐσίας λόγον ἐπέχειν, ἐνίοτε δὲ καὶ Συμβεβηκότος. ὧν καὶ παραδείγματα προχειρίζεται ὁ Ἀμμώνιος τὰς πρώτας τῆς ἀπλῶν σωμάτων ποιότητος, θερμὸν δηλονότι καὶ ξηρὸν, ψυχρὸν τε καὶ ὑγρὸν. αὐταὶ γὰρ πρὸς μὲν τὸ ἀπλῶς, ἢτοι τὸ τελεχῆ διασατὸν θεωρούμεθα, συμβεβηκότων ἐπέχουσι λόγον. ταῖς δὲ στοιχείοις οὐσιωδῶς ὑπάρχουσι, συμπληρωτικαὶ τῆς Οὐσίας αὐτῆς οὐσαι. ἐπεὶ τοιγαροῦν οὐχ ἐν εἶδος τῆς διαφορῶν, διὰ τοῦτο φησὶν ὁ Φιλόσοφος πρὸς πάσας ἀπιδῶν τὰς ἐν αὐταῖς ἐπερότητας, ἐκτόπως ταύτας οὐχ ἀπλῶς ἐν ταῖς οὐσίαις ἐτάξεν, οὐτ' αὖ ἐν ταῖς συμβεβηκόσι.

Ἀναίρεσις τῆς εἰρημνῆς ἐπιλύσεως, καὶ θύσις ἑτέρας.

Πρὸς τοῦτους αὐτοὺς ἀντεπάγει ὁ Ἀμμώνιος, πρῶτον τὴν τοῦ ὄντος διαίρεσιν, δίχα διηρημένου κατὰ τὸν Φιλόσοφον, ἀμέσως, εἰς Οὐσίαν καὶ Συμβεβηκός, κατὰ δὲ τὴν ἐκείνων διδασκαλίαν, ἔδει καὶ τρίτον δίδοθαι γένος τοῦ ὄντος μεταξὺ Οὐσίας καὶ Συμβεβηκότος, ἐφ' ᾧ ἀναχθεῖεν αἱ διαφοραί. εἶπε ὅτι Οὐσίαι εἰσὶν αἱ διαφοραί, αὐτὸς κατασκεύαζει, ἐκ τοῦ εἶναι ταύτας συμπληρωματικὰς τῆς εἰδῶν, καὶ κατ' ἐκείνων κατηγορεῖσθαι οὐσιωδῶς. Ἐπιλυόμενος δὲ αὐτὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἄπορίαν φησὶ. χυδαιότερον ἐνταῦθα, καὶ ὡς πρὸς εἰσαγομικούς τὴν λόγον γινέσθαι τῶν Φιλοσόφων.